

Valtiovarainministeriölle

Viite: Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laeiksi varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain, kiinteistöverolain sekä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta, VM115:00/2018, 17.8.2018

KIINTEISTÖVEROUUDISTUKSEN HUOMIOITAVA MUSEOKIINTEISTÖT

Suomessa on 350 ammatillisesti hoidettua museota, jotka hallinnoivat huomattavaa kiinteistöomaisuutta. Kiinteistöjen ylläpitoon museot käyttävät keskimäärin 34 % vuosittaisesta budjetistaan. Kiinteistömenojen osuus on viime vuosina ollut trendimäisessä nousussa. Ammatillisesti hoidetuista museoista yksityiset säätiöt tai yhdistykset omistava 38 %.

Lausunnolla oleva kiinteistöverouudistuksen lähtökohta on, että kiinteistövero pohjautuisi: 1) uudisrakentamiskustannuksiin perustuvaan rakennusten arvoon ja 2) Maanmittauslaitoksen tekemän hinta-aluekartan mukaiseen maapohjan arvoon. Hinta-alueet määriteltäisiin postinumeroalueittain ja arvo määriteltäisiin vuosittain toteutuneiden kiinteistö- ja asuntokauppojen perusteella.

Kumpikaan lakiluonnoksessa oleva kiinteistöveroperuste ei sovellu museoiden toimintaan eikä laki tunnista museoiden ja museokiinteistöjen tehtävää. Museoiden ja museotyön arvo ei ole markkina-arvopohjaista eli rahassa mitattavaa. Museoiden toimintoja ei myöskään ylläpidetä markkinatalouden ehdoilla. Museoiden ylläpitäjät eivät pyri toiminnallaan taloudelliseen voittoon tai pääomien vahvistamiseen. Sen sijaa he ovat sitoutuneet museoiden taloudelliseen tukemiseen. Tämä näkyy museoiden talouden rakenteessa. Avustuksilla katetaan 82 % museoiden kuluista.

Museoiden yhteiskunnallinen ja yleishyödyllinen tehtävä on säilyttää yhteistä kulttuuriperintöä jälkipolville esineinä, valokuvina ja dokumentteina sekä rakennuksina ja muina kiinteistöinä. Museoiden työn kansallinen ja kansainvälinen eettinen perusta lähtee siitä, että niiden hallinnoimaa kulttuuriperintöä ei arvoteta rahassa. Markkina- tai muu rahallinen arvo ei myöskään vaikuta siihen, onko museoiden hallinnoima omaisuus arvokasta vai ei. Lausunnolla oleva kiinteistöverouudistus lähtee täysin päinvastaiselta perustalta.

Lakiesitys edellyttää, että sekä rakennukselle että maapohjalle määritellään markkinahinta. Museoiden osalta lakiesityksessä mainitut perusteet tuottavat kaikissa tapauksissa keinotekoisien tuloksen. Tulos on erityisen harhainen tilanteessa, jossa tehtävänä on säilyttää kiinteistö osana museon kokoelmaa. Tässä näkyvässä museokiinteistön omistajuus ei koskaan vaihdu myynnin kautta.

Museot ja niiden kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset sijaitsevat monissa tapauksissa kaupunkien keskustoissa ja siten maapohjan markkina-arvolta kalleimmilla alueilla. Lausunnolla oleva kiinteistölakiesitys muuttaa erityisesti maapohjan arvottamista ja esityksen vaikutusarvioinnissa todetaan sen johtavan kiinteistöjen verotusarvojen nousuun.

Nähtävissä on, että museoiden hallinnassa olevien kiinteistöjen verotuksen perusteena olevat arvot nousevat huomattavasti. Lakiesityksessä oleva tavoite, ”*että kiinteistövero pysyy keskimäärin ennallaan*” merkitsee käytännössä keskustoissa ja taajamissa olevien kiinteistöjen verotusarvojen nousua ja tyhjenevillä syrjäseuduilla olevien kiinteistöjen verotusarvon laskua.

Hallituksen esitys kiinteistöveron uudistamisesta kaksivaiheisesti on kummallinen. Ensimmäisessä vaiheessa ollaan *varmasti* toteuttamassa esitys, joka nostaa kiinteistöveron perusteena olevien kiinteistöjen arvoja. Toisessa vaiheessa ja toisen hallituksen aikana ollaan *mahdollisesti* antamassa esitys siitä, että nousseet kiinteistöjen arvot huomioidaan kiinteistöveroprosentissa siten, ettei kiinteistöverotuksen taso nousisi. Kiinteistöverorasitteen viime vuosina toteutuneen kehityksen ja kiinteistöverotulojen merkityksen kasvun näkökulmasta vaiheen kaksi toteutuminen on epätodennäköistä. Kiinteistöveroasteen pitäminen nykyisellään edellyttää sitä, että veroprosentin laskemisesta tehdään sitova päätös tämän hallituksen aikana.

Nykyisessä ja uudistuvassa kiinteistöverolainsäädännössä on olemassa menettely, jolla kiinteistövero saadaan tunnistamaan museotoiminnan kulttuuriperintöarvoon perustuva tehtävä. Laki antaa mahdollisuuden määrittää yleishyödyllistä tehtävää toteuttavien kiinteistöjen verotusarvon nollaprosentiksi sekä rakennusten että maapohjan osalta. Näin on myös toteutunut monen ammatillisesti hoidetun museon osalta ja pääosa museoista on jo tällä hetkellä kiinteistöveron ulkopuolella. Suurin yksittäinen kiinteistöveron ulkopuolella oleva museoryhmä on kuntien omistamat museot.

Toteutuneen kehityksen tuloksena ammatillisesti hoidetut museot ovat tällä hetkellä epätasa-arvoisessa asemassa riippuen museon sijaintikunnasta tai museon omistajayhteisöstä. Käytännössä osa museoista maksaa valtiolta saamallaan rahoituksella joko suoraan tai välillisesti kiinteistöveroja.

Lakiuudistus on hyvä tilaisuus muuttaa kiinteistöveroa siten, että se tasa-arvoistaa museot sijaintikunnasta tai omistaja yhteisöstä riippumatta ja, että laki tunnistaa museoiden tehtävän. Tämä on mahdollista tehdä määrittämällä ammatillisen museotoiminnan ylläpitoon liittyvien kiinteistöjen kiinteistöveroprosentti yksiselitteisesti nollassa. Tämä uudistus ei vaarantaisi kuntien verotulojen kehitystä ja etu on rajattavissa. Ammatillisesti hoidetut museot ovat museolain perusteella helposti määriteltävissä.

Helsingissä 27.9.2018

Kimmo Levä
pääsihteeri